

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **M. D.**, bývajúcej v R., zastúpenej JUDr. M. S., advokátkou v P., proti žalovaným **1/ Ing. P. P.**, bývajúcemu v R., **2/ V. P.**, bývajúcemu v R., zastúpených JUDr. S. B., advokátom v P., **o vydanie dedičstva**, vedenej na Okresnom súde Kežmarok pod sp. zn. 3 C 570/1998, o dovolaní žalovaných proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo 6. septembra 2006 sp. zn. 6 Co 97/2006, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove zo 6. septembra 2006 sp. zn. 6 Co 97/2006 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Kežmarok rozsudkom zo 16. decembra 2003 č.k. 3C570/1998–172 uložil žalovaným povinnosť vydať žalobkyni dedičstvo po nebohom Š. P. – žalovanému 1/ v sume 13 860 Sk so 17,6 % úrokom z omeškania od 18.5.1998 a žalovanému 2/ 175 410 Sk so 17,6 % úrokom z omeškania od 29.7.1998, do zaplataenia, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a povinnosť zaplatiť žalobkyni spoločne a nerozdielne náhradu trov konania 73 596 Sk k rukám právnej zástupkyne do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Žalobkyni uložil povinnosť zaplatiť náhradu trov štátu v sume 1 020 Sk do 30 dní od právoplatnosti rozsudku. Rozhodol o vrátení sumy 165 Sk žalovaným do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Doplnčacím rozsudkom zo 7. apríla 2006 č. k. 3 C 570/1998–208 uložil žalovaným povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť trovy štátu 6 835 Sk do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Uviedol, že dedičstvo po poručiteľovi Š. P. bolo prejednané a dňom 13.9.1996 právoplatne skončené osvedčením o dedičstve (D 618/1993, Dnot 645/1993 z 28.8.1996 spolu s opravným rozhodnutím z 23.1.1997). V dedičskom konaní vystupovali ako dedičia len žalovaní napriek tomu, že dedičkou bola aj žalobkyňa ako dcéra poručiteľa, o ktorej skutočnosti žalovaní vedeli. Tým získali bezdôvodné obohatenie, ktoré sú

povinní žalobkyni vydať. V danej veci nie je možná naturálna reštitúcia, pretože medzičasom došlo k zmene vlastníckych pomerov k nehnuteľnostiam patriacim do dedičstva po poručiteľovi, z ktorého dôvodu bolo rozhodnuté o finančnej náhrade (§ 485 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Pri určení výšky podielov žalovaných vychádzal z ceny nehnuteľných a hnuťelných vecí patriacich do dedičstva po poručiteľovi ku dňu jeho smrti. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. a trovách štátu podľa § 148 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Prešove na odvolanie žalovaných rozsudkom zo 6. septembra 2006 sp. zn. 6 Co 97/2006 rozsudok súdu prvého stupňa v spojení s dopĺňacím rozsudkom vo výroku o povinnosti žalovaných zaplatiť prisúdenú istinu s prisúdenými úrokmi z omeškania potvrdil. Zrušil rozsudok v spojení s dopĺňacím rozsudkom vo výrokoch o povinnosti žalovaných a žalobkyne zaplatiť náhradu trov štátu, náhrade konania vo vzťahu medzi účastníkmi konania a vrátení sumy 165 Sk. Poukázal na to, že rozsudok súdu prvého stupňa obsahoval aj poučenie o náležitostiach opravného prostriedku, citáciu § 205 ods. 1 O.s.p. Napriek tomu žalovaní podali odvolanie, ktoré nemalo zákonom stanovené náležitosti (v akom rozsahu napadajú rozsudok súdu prvého stupňa, v čom tento alebo postup súdu považujú za nesprávny a čoho sa domáhajú). Ide o vady odvolania, ktoré mohli žalovaní účinne odstrániť len do uplynutia odvolacej lehoty (§ 205 ods. 3 O.s.p.) t.j. do 21.4.2004 (rozsudok bol právnomu zástupcovi doručený 22.3.2004). Dôvody odvolania doplnili po uplynutí odvolacej lehoty (podaním na pošte 1.7.2004), preto nebolo možné k nim prihliadať (§ 205 ods. 3 O.s.p. v spojení s § 212 ods. 1 O.s.p. v znení platnom do 31.8.2005). Odvolanie nemohol ani odmietnuť, ale bolo potrebné nariadiť odvolacie pojednávanie a odvolanie preskúmať len z dôvodov výslovne uvedených vo včas podanom odvolaní. Toto ale neobsahovalo žiadne odvolacie dôvody, prečo musel byť rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej potvrdený (§ 219 O.s.p.). Za nedôvodné považoval odvolanie proti výroku o náhrade trov štátu. Do písomne vyhotoveného rozsudku boli zahrnuté aj výroky, ktoré neboli vyhlásené, z ktorého dôvodu ich zrušil (o vrátení sumy 165 Sk a povinnosti žalobkyne zaplatiť trovy štátu v sume 7 060 Sk a 1 020 Sk).

Proti tomuto rozsudku krajského súdu podali dovolanie žalovaní. Žiadali ho zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Podľa ich názoru bolo povinnosťou súdu v zmysle § 209 O.s.p. vyzvať toho, kto podal odvolanie, aby nesprávne, neúplné alebo nezrozumiteľné odvolanie doplnil alebo opravil. Pokiaľ sa v odvolaní vyskytne vada

spočívajúca v absencii odvolacích dôvodov, je povinnosťou súdu vyzvať odvolateľov na jej odstránenie, pričom je irelevantné, či k jej odstráneniu došlo po súdom určenej lehote alebo po uplynutí odvolacej lehoty. Hoci svoje odvolanie doplnili, krajský súd sa ich odvolacími dôvodmi nezaoberal a odňal im tak možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Žalobkyňa sa k dovolaniu nevyjadrila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podali účastníci konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. O.s.p.) a bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom. V zmysle ustanovenia § 238 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok (§ 238 ods. 1 O.s.p.) alebo rozsudok potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, avšak len vtedy, ak odvolací súd v jeho výroku vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože po právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného významu (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

V danej veci rozsudok odvolacieho súdu nevykazuje znaky rozsudku uvedeného v § 238 ods. 1 a 3 O.s.p., pretože nejde o zmeňujúci, ale potvrdzujúci rozsudok, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že je dovolanie proti nemu prípustné. Dovolanie nie je prípustné ani podľa § 238 ods. 2 O.s.p. z dôvodu, že dovolací súd vo veci doposiaľ nerozhodoval.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnúť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie) neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania smerujúceho proti rozsudku podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Uvedené zákonné

ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku alebo uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku vecí právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka konať pred súdom a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom). Existenciu väd konania uvedených v § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. dovolatelia nenamietali a nezistil ich ani dovolací súd.

Žalovaní v dovolaní namietali odňatie im možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) postupom odvolacieho súd tým, že sa nezaoberal ich odvolacími dôvodmi, ktorými doplnili včas podané odvolanie bez toho, aby boli súdom vyzvaný na odstránenie jeho vady spočívajúcej v absencii odvolacích dôvodov.

Pod odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a oprávnených záujmov.

Podľa § 205 ods. 1 O.s.p. v odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Podľa ods. 3 tohto ustanovenia rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie.

Podľa § 209 ods. 1 O.s.p. (účinného do 31.8.2005) súd prvého stupňa uznesením odmietne odvolanie, ktoré a/ bolo podané oneskorene alebo b/ smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému odvolanie nie je prípustné.

Podľa ods. 2 v ostatných prípadoch súd prvého stupňa vyzve toho, kto podal odvolanie, aby nesprávne, neúplné alebo nezrozumiteľné odvolanie v lehote desiatich dní doplnil alebo opravil.

Podľa § 210 ods. 1 O.s.p. (účinného do 31.8.2005) ak nie sú splnené podmienky na rozhodnutie podľa § 209 ods. 1 a § 210a, súd doručí odvolanie, ktoré smeruje proti rozsudku, ostatným účastníkom a vyzve ich, aby sa v lehote do desiatich dní od doručenia výzvy k odvolaniu vyjadrili, ak to považujú za potrebné.

Podľa ods. 2 ak sa napriek výzve podľa ods. 1 účastníci k odvolaniu nevyjadria alebo ten, kto podal odvolanie, napriek výzve podľa § 209 ods. 2 neodstráni jeho vady, predloží súd prvého stupňa vec odvolaciemu súdu na rozhodnutie o odvolaní do desiatich dní od uplynutia lehoty na podanie vyjadrenia alebo uplynutia lehoty na odstránenie väd odvolania.

Podľa § 211 (účinného do 31.8.2005) pre konanie na odvolacom súde platia primerane ustanovenia o konaní pred súdom prvého stupňa, pokiaľ nie je ustanovené inak.

Podľa § 43 ods. 1 O.s.p. sudca alebo poverený zamestnanec súdu uznesením vyzve účastníka, aby nesprávne, neúplné alebo nezrozumiteľné podanie doplnil alebo opravil v lehote, ktorú určí, ktorá nemôže byť kratšia ako desať dní. V uznesení uvedie, ako treba opravu alebo doplnenie vykonať.

Odvolanie podané žalovanými (č.l. 180) nespĺňalo zákonom stanovené náležitosti v zmysle § 205 O.s.p., preto vznikla súdu prvého stupňa podľa § 209 ods. 2 O.s.p. povinnosť vyzvať ich, aby neúplné podanie doplnili v lehote desiatich dní. Skutočnosť, že sami odvolatelia uviedli, že dôvody odvolania doplnia v nimi určenej lehote, nie je pre súd záväzná. Súdny sú pri svojej rozhodovacej činnosti viazané zákonom a ním ustanovenými lehotami, a nie lehotami, ktoré si určí účastník konania.

Keďže v tomto prípade nejde o rozšírenie dôvodov bezvadného odvolania, ale o chýbajúce náležitosti podania ako takého, nemožno na vec vziať bez ďalšieho ustanovenie § 205 ods. 3 O.s.p. v znení od 1.9.2003. Lehotu na odstránenie vady v tomto prípade určuje vo výzve súd (§ 43 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 209 ods. 2 O.s.p.) a neurčuje ju samo plynutie odvolacej lehoty. Ak teda odvolatelia dodatočne doplnili svoje podanie tak, že spĺňalo zákonom predpísané náležitosti odvolania ešte pred tým, ako odvolací súd o ňom rozhodol, a to bez toho, aby ich súd na to bol vyzval, má sa za to, že doplnili v dodatočnej lehote na opravu podanie, ktorú súd ešte neurčil.

Preto odvolací súd mal vo svojom konaní na doplnenie odvolania prihliadať ako na riadne a vychádzať jednak zo zahlásenia odvolania, ktoré bolo urobené v zákonnej lehote, ako aj z dôvodov podania doručeného 2.7.2004, ktoré obsahovalo dôvody odvolania. Keďže išlo o neúplné podanie, súdu vznikla povinnosť postupovať podľa § 209 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 43 ods. 1 O.s.p. Pokiaľ si ju nesplnil, mal akceptovať neskôr doručené dôvody ako riadne doplnenie (opravu) neúplného podania z vlastnej iniciatívy účastníka.

V danom prípade odvolatelia vady odvolania odstránili doplnením zahláseného odvolania (2.7.2004) ešte pred rozhodnutím odvolacieho súdu (6.9.2006). Ak sa napriek tomu krajský súd odvolacími dôvodmi nezaoberal, odňal odvolateľom možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Uvedená procesná vada zakladá prípustnosť dovolania a je zároveň tiež dôvodom, pre ktorý musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou nemôže byť považované za správne. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 3 O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 26. mája 2010

JUDr. Martin Vladík, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Adriána Borovská